

اصول و کاربردهای اصلاح زیستی

در حذف آلاتیزهای محمل اکو سیستم خاک

(باتکید بر پماندهای رادیو اکتیو و فلزات سنگین)

نویسندهان:

دکتر فهیمه تیموری (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوqi یزد)

دکتر محسن سعدانی (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)

مهندس محمدثه دهقان بنادکی (کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط - بهداشت پرتوها)

دکتر منصور سرافراز (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شاهروود)

انتشارات آوای قلم

عنوان و نام پدیدآور	: اصول و کاربردهای اصلاح زیستی در حذف آلاینده‌های مهم اکوسیستم خاک.../ نویسنده‌گان فهیمه تیموری...[و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران: آوای قلم، ۱۴۰۳. مشخصات ظاهری: ۲۶۴ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۶۱-۱۸-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: نویسنده‌گان فهیمه تیموری، حسن سعدانی، محدثه دهقان‌بنادکی، منصور سرافراز.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: خاک‌پالایی Soil remediation
موضوع	: خاک - آلودگی Soil pollution
شناسه افزوده	: تیموری، فهیمه، ۱۳۶۱-
ردہ بندي کنگره	: TD878:
ردہ بندي دیوبی	: ۵۵/۶۲۸:
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۷۴۳۳۳۳

اصول و کاربردهای اصلاح زیستی در حذف آلاینده‌های مهم اکوسیستم خاک (با تأکید بر پسماندهای رادیواکتیو و فلزات سنگین)

نویسنده‌گان:	دکتر فهیمه تیموری	صفحه آرا:	فاطمه دشتی رحمت آبادی
ناشر:	دکتر محسن سعدانی	نوبت چاپ:	اول
ناشر:	مهندس محدثه دهقان‌بنادکی	تاریخ نشر:	پاییز ۱۴۰۳
ناشر:	دکتر منصور سرافراز	شمارگان:	۱۰۰ جلد
طراحی جلد:	انتشارات آوای قلم	شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۸۲۶۱-۱۸-۸
طراحی جلد:	انتشارات آوای قلم(مهران خانی)	قیمت:	۲۹۰۰۰ تومان

با اسکن QRc روی رو به اخرين فهرست کتب انتشارات دسترسی داشته باشید

شماره تماس: ۰۹۲۱۲۰۰۵۷۷۵۱ همراه: ۶۶۵۹۱۵۰۵-۶۶۵۹۱۵۰۴

فروشگاه کتاب چاپی و الکترونیکی:

www.avapublisher.com

هرگونه چاپ و تکثیر از محتويات اين کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است.

متخلفان به موجب قانون حمايت حقوق مؤلفان، مصنفات و هنرمندان تحت پيگرد قانوني قرار مي گيرند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل ۱: میکروبیولوژی خاک	۲۱
۱- مقدمه	۲۲
۱-۱- موجودات زنده موجود در خاک	۲۲
۱-۲- ویژگی‌های میکرووارگانیسم‌های موجود در خاک	۲۲
۱-۳- ویروس‌ها	۲۲
۱-۴- باکتری‌ها	۲۳
۱-۵- قارچ‌ها	۲۴
۱-۶- نقش باکتری‌ها و قارچ‌ها	۲۴
۱-۷- فیتوآدافون‌های خاک (Soil phytoedaphon)	۲۴
۱-۸- جانوران خاک	۲۵
۱-۹- تعداد میکرووارگانیسم‌های خاک	۲۶
۱-۱۰- عوامل محیطی در خاک	۲۷
۱-۱۱- فعالیت میکرووارگانیسم‌ها	۳۱
۱-۱۲- نقش میکرووارگانیسم‌ها در متابولیسم آلی - چرخه کربن	۳۱
۱-۱۳- سلولر	۳۲
۱-۱۴- لیگنین	۳۳
۱-۱۵- هوموس	۳۳
۱-۱۶- نقش میکرووارگانیسم‌ها در فرایندهای نیتروژن در چرخه نیتروژن خاک	۳۴
۱-۱۷- تثبیت نیتروژن در جو	۳۵
۱-۱۸- تثبیت نیتروژن غیر همزیستی	۳۶
۱-۱۹- آمونیاک‌سازی	۳۶
۱-۲۰- نیتریفیکاسیون	۳۶
۱-۲۱- دنیتریفیکاسیون	۳۷
فصل ۲: آلاینده‌های مهم در اکوسیستم خاک	۳۹
۲- مقدمه	۴۰
۲-۱- خاک به عنوان یک اکوسیستم	۴۰
۲-۲- آلودگی خاک اصلی‌ترین تهدید کیفیت خاک	۴۲

۴۳	۳-۲-آلاینده‌ها در خاک
۴۴	۱-۳-۲-ترکیبات خط‌ناک ناشی از فرآورده‌های نفتی
۴۴	۱-۱-۳-۲-نفت کوره (مازوت)
۴۵	۲-۱-۳-۲-محصولات پلاستیکی
۴۵	۳-۱-۳-۲-هیدروکربن‌های نفتی
۴۶	۴-۱-۳-۲-ترکیبات BTEX
۴۶	۲-۳-۲-هیدروکربن‌های آروماتیک چند حلقوی
۴۷	۳-۳-۲-ترکیبات نیتروواروماتیک
۴۷	۴-۳-۲-ترکیبات کلر دار
۴۹	۵-۳-۲-آلاینده‌های منابع شیمیایی کشاورزی
۵۱	۱-۵-۳-۲-آفت‌کش‌ها
۵۶	۲-۵-۳-۲-علف‌کش‌ها
۵۷	۳-۵-۳-۲-قارچ‌کش‌ها
۵۸	۴-۵-۳-۲-نشت سوخت در مزارع
۵۸	۶-۳-۲-منابع شهری
۵۸	۱-۶-۳-۲-نیروگاه‌های تولید برق
۵۹	۲-۶-۳-۲-حمل و نقل
۶۱	۳-۶-۳-۲-پسمند و لجن فاضلاب
۶۴	۷-۳-۲-جنگ شیمیایی
۶۶	۱-۷-۳-۲-مواد شیمیایی سمی و سلاح‌های شیمیایی
۶۷	۱-۱-۷-۳-۲-فهرست ۱: عوامل جنگ شیمیایی (CW) و پیش سازه‌های آن‌ها
۷۰	۲-۱-۷-۳-۲-فهرست ۲: مواد شیمیایی با کاربرد و استفاده محدود
۷۱	۳-۱-۷-۳-۲-فهرست ۳: مواد شیمیایی با کاربرد زیاد و استفاده گسترده
۷۱	۲-۷-۳-۲-فعالیت‌های نظامی در دوران جنگ سرد
۷۲	۸-۳-۲-جنگ بیولوژیکی (BW)
۷۴	۱-۸-۳-۲-باکتری‌ها
۷۴	۱-۱-۸-۳-۲-مهم‌ترین سلاح‌های بیولوژیکی باکتریایی
۷۶	۲-۸-۳-۲-ویروس‌ها و انتقال در خاک
۷۸	۱-۲-۸-۳-۲-عوامل بیولوژیکی ویروسی
۷۹	۳-۸-۳-۲-ریکتریا
۸۰	۴-۸-۳-۲-کلامیدیا
۸۰	۵-۸-۳-۲-قارچ‌ها
۸۰	۶-۸-۳-۲-سوموم

فصل ۳: اثرات ناشی از آلودگی خاک و دستورالعمل‌های موجود در زمینه حفاظت از خاک	۸۳
۸۴ ۳- مقدمه	
۸۴ ۱-۳- اثرات آلودگی خاک	
۸۴ ۱-۱-۳- تأثیر آلینده‌های آلی بر میکروارگانیسم‌ها و کیفیت خاک	
۸۷ ۱-۲-۳- اثرات حاصل از فعالیت‌های مهم بر محیط خاک	
۸۸ ۱-۲-۱-۳- اثرات ناشی از فعالیت‌های کشاورزی	
۸۹ ۲-۲-۱-۳- اثرات ناشی از فعالیت‌های صنعتی	
۸۹ ۳-۲-۱-۳- اثرات ناشی از فعالیت‌های شهری	
۸۹ ۳-۱-۳- اثرات بهداشتی آلینده‌های آلی بر جانداران	
۹۱ ۴-۱-۳- چارچوب قانونی حفاظت خاک	
۹۱ ۵-۱-۳- سیاست‌های زیستمحیطی اروپا در حفاظت از خاک	
۹۲ ۶-۱-۳- مقررات استفاده از لجن فاضلاب تصفیه شده در زمین‌های کشاورزی	
۹۵ ۷-۱-۳- نتایج اظهار شده	
فصل ۴: فرایندهای متداول در پاکسازی خاک‌های آلوده	۹۷
۹۸ ۴- مقدمه	
۹۸ ۱-۴- فناوری‌های پاکسازی	
۹۹ ۱-۱-۴- تکنیک‌های اصلاحی شیمیایی و فیزیکی	
۹۹ ۱-۱-۱-۴- اکسیداسیون	
۱۰۰ ۱-۱-۱-۴- تبادل یونی، کی لیتسازی و رسوب‌دهی	
۱۰۱ ۱-۱-۱-۴- فوتولیز	
۱۰۲ ۱-۱-۱-۴- جذب سطحی با کربن فعال گرانول (GAC)	
۱۰۲ ۱-۱-۱-۴- کلرزاوی احیایی	
۱۰۲ ۱-۱-۱-۴- استخراج بخار از خاک (SVE)	
۱۰۳ ۱-۱-۱-۴- شستشوی خاک	
۱۰۴ ۱-۱-۱-۴- تصفیه بیولوژیکی (اصلاح زیستی)	
۱۰۵ ۱-۱-۱-۴- روش‌های جامد سازی/ تثبیت	
۱۰۵ ۱-۱-۱-۴- جامد سازی بر اساس قیر	
۱۰۵ ۱-۱-۱-۴- کپسول سازی در ترکیبات ترمومپلاستیک	
۱۰۵ ۱-۱-۱-۴- اکستروژن پلی‌اتیلن	
۱۰۵ ۱-۱-۱-۴- سیمان پوزولان/ پرتلند	

۱۰۵	۴-۳-۱-۴-شیشهای کردن
۱۰۶	۴-۱-۴-تصفیه حرارتی
۱۰۶	۴-۱-۴-۱-۴-سوزاندن
۱۰۶	۴-۱-۴-۲-دفع حرارتی
۱۰۷	۴-۳-۴-۱-۴-بازیابی در دمای بالا پلاسمای

فصل ۵: تأثیر مشخصات خاک بر فرایند اصلاح زیستی

۱۰۹	۵- مقدمه
۱۱۰	۵-۱- مواد معدنی موجود در خاک
۱۱۰	۵-۲- مواد آلی طبیعی موجود در خاک
۱۱۱	۵-۳- تأثیر خاک بر روی میکروارگانیسمها
۱۱۲	۵-۴- مقاومت میکروبی
۱۱۳	۵-۵- میزان حرکت میکروارگانیسمها
۱۱۴	۵-۶- واکنش مواد آلی سنتیک با مواد تشکیل دهنده خاک
۱۱۵	۵-۷- تأثیر بر میزان دسترسی بیولوژیکی آلاینده
۱۱۷	۵-۸- پدیده انتقال
۱۱۷	۵-۹- کاتالیز محیط‌های غیرزنده
۱۱۷	۵-۱۰- کومتابولیسم
۱۱۸	۵-۱۱- ناقلين (Vector)

فصل ۶: مهندسی فرایندهای اصلاح زیستی: نیازها و محدودیت‌ها

۱۲۱	۶- مقدمه
۱۲۲	۶-۱- آنالیز فرایند
۱۲۳	۶-۲- مشخصات محل
۱۲۴	۶-۳- مشخصات میکروبی
۱۲۴	۶-۴- فاکتورهای محیطی
۱۲۶	۶-۵- پیش‌بینی سرعت تجزیه
۱۲۸	۶-۶- انتخاب راکتور
۱۲۹	۶-۷- راکتورهای لجن فعال
۱۲۹	۶-۸- راکتورهای بستر ثابت
۱۳۰	۶-۹- فرایندهای بی‌هوایی
۱۳۲	۶-۱۰- اصلاح زیستی و انواع روش‌های آن

۶-۹- نقش میکروارگانیسم‌ها در فرایند اصلاح بیولوژیکی	۱۳۴
۶-۱۰- عملکرد فرایند اصلاح زیستی نسبت به روش‌های موجود	۱۳۵
۶-۱۱- فرایندهای کاربردی در زمینه اصلاح زیستی	۱۳۶
۶-۱۱-۱- کودسازی (Composting)	۱۳۶
۶-۱۱-۲- راکتور دوغابی (Bioslurry)	۱۳۷
۶-۱۱-۳- گیاه پالایی (Phytoremediation)	۱۴۲
۶-۱۱-۴- زمین پالایی (Landfarming)	۱۴۳
۶-۱۱-۵- تهویه زیستی (Bioventing)	۱۴۶
۶-۱۲- نحوه عملکرد میکروارگانیسم‌ها در فرایندهای پاکسازی زیستی	۱۴۷

فصل ۷: کاربرد سورفاکтанت‌ها در پاکسازی زیستی	
۱۵۱	
۱۵۲	- مقدمه
۱۵۲	۱- مواد فعال سطحی و تقسیم‌بندی آن‌ها
۱۵۲	۲- کاربردهای ترکیبات فعال سطحی
۱۵۳	۳- خواص فیزیکی ترکیبات فعال سطحی
۱۵۴	۱-۳- میسل
۱۵۷	۲-۳- ۷- غلظت بحرانی میسل (Critical Micelle Concentration)
۱۵۷	۱-۲-۳- ۷- روش‌های تعیین CMC
۱۵۸	۴- اثر بیوسورفاکتانت‌ها در اصلاح زیستی

فصل ۸: تکنیک‌های مولکولی مؤثر در اصلاح زیستی	
۱۶۱	
۱۶۲	- مقدمه
۱۶۲	۱- عملکرد میکروارگانیسم‌ها در تجزیه ترکیبات زنوبیوتیک
۱۶۴	۲- تکنیک‌های مولکولی پیشرو در زمینه اصلاح زیستی
۱۶۵	۱-۲- ۸- روش بیولومینسانس
۱۶۵	۲-۲- ۸- واکنش‌های زنجیره‌ای پلیمراز (Polymerase Chain Reactions)
۱۶۷	۳-۲- ۸- روش‌های ایمونولوژی
۱۶۸	۴-۲- ۸- روش‌های پیوندزنی

فصل ۹: پاکسازی خاک و بازسازی اکولوژیکی از آلودگی فلزات سنگین و پسماندهای رادیواکتیو	۱۷۰
۹- مقدمه	۱۷۱
۹-۱- تجمع زیستی فلزات سنگین و کاهش تنوع زیستی خاک	۱۷۲
۹-۲- پسماندهای رادیواکتیو.	۱۷۵
۹-۳- منابع بالقوه پسماندهای رادیواکتیو.....	۱۷۶
۹-۴- آلودگی پرتویی و اثرات سمی آن.....	۱۷۷
۹-۵- اصلاح زیستی (زیست پالایی) پسماندهای رادیواکتیو	۱۷۸
۹-۶- منابع ژنتیکی قارچی و ژنومی.....	۱۷۹
۹-۷- استفاده بالقوه از قارچ ها برای کاهش آلودگی.....	۱۸۲
۹-۸- تجمع زیستی ترکیبات زنو بیوتیک توسط قارچ ها.....	۱۸۳
۹-۹- اصلاح زیستی قارچی (Mycoremediation)، جذب زیستی قارچی (Mycofiltration) و فیلتراسیون زیستی قارچی (Mycosorption)	۱۸۵
۹-۱۰- نتیجه گیری و دیدگاه های آینده.....	۱۸۸
فصل ۱۰: تکنولوژی اصلاح زیستی برای پسماندهای خطرناک- پیشرفت های اخیر	۱۸۹
۱۰- مقدمه	۱۹۰
۱۰-۱- فرایند اصلاح زیستی آفت کش ها در بیوراکتور با تصفیه سطحی خاک.....	۱۹۱
۱۰-۱-۱- کلروپیریفوس.....	۱۹۳
۱۰-۱-۲- سیپرمترین.....	۱۹۴
۱۰-۱-۳- فنوالرات.....	۱۹۵
۱۰-۱-۴- تریکلوبیر بو توکسی اتیل استر (TBEE).....	۱۹۶
۱۰-۲- اصلاح زیستی آفت کش با استفاده از کنسرسیوم میکروبی نوین پهن گاو.....	۱۹۸
۱۰-۲-۱- راکتور بیولوژیکی متوالی.....	۱۹۸
۱۰-۲-۲- روش انجام آزمایشات.....	۱۹۹
۱۰-۳- اصلاح زیستی زائدات فنولی پتروشیمی توسط بیوراکتور نوین جزء بندی شده.....	۲۰۳
۱۰-۳-۱- طیف صنایع پتروشیمی.....	۲۰۳
۱۰-۳-۲- ۱-۱- طراحی و توسعه بیوراکتور	۲۰۵
۱۰-۳-۲- ۱-۱- راه اندازی آزمایش در SPB و TPPB	۲۰۵
۱۰-۴- اصلاح زیستی بوسیله تجزیه کننده فنول شناخته شده- سودوموناس بوتیدا	۲۰۹

۱۰-۵- اصلاح زیستی ریزوسفری کلروپیریفوس با تکنیک کشت گلدانی	۲۱۲
۱۰-۵-۱- واحد اصلاح زیستی اکولوژیکی	۲۱۲
۱۰-۵-۲- اصلاح زیستی مایکوریزوسفری آفت‌کش‌ها	۲۱۳
۱۰-۵-۳- اصلاح زیستی کلروپیریفوس در میکروریزوسفر علف چاودار	۲۱۳
۱۰-۵-۴- ایزوله کردن و شناسایی میکروارگانیسم‌های تجزیه‌کننده کلروپیریفوس ..	۲۱۵
۱۰-۶- اصلاح زیستی رنگ و پساب رنگی با استفاده از رویکرد بیوراکتور متوالی بر پایه نانوتکنولوژی	۲۱۶
	۲۱۹

فصل ۱۱: دستورالعمل‌های امکان‌سنجی، مطالعات آزمایشگاهی و اجرای فرایند اصلاح

۱۱-۱- مقدمه	۲۲۳
۱۱-۲- تعیین پتانسیل تجزیه زیستی	۲۲۴
۱۱-۳- نمونهبرداری و آماده‌سازی خاک	۲۲۵
۱۱-۴- تکثیر میکروبی انتخابی	۲۲۶
۱۱-۵- کنترل‌ها	۲۲۷
۱۱-۶- ریزوبیوم خاک	۲۲۸
۱۱-۷- نکات حائز اهمیت در بکارگیری فرایند بیوراکتورهای دوغابی	۲۲۹
۱۱-۸- نکات حائز اهمیت در بکارگیری فرایند کمپوست کردن	۲۳۰
۱۱-۹- توسعه فرایندهای آزمایشگاهی (Scale-Up)	۲۳۲
۱۱-۱۰- پایش و ارزیابی فرایند	۲۳۳
۱۱-۱۱- فرایند تشدید زیستی (Bioaugmentation)	۲۳۵
۱۱-۱۲- تأثیر ترکیبات فعال سطحی	۲۳۶
۱۱-۱۳- غربالگری کشت‌های میکروبی برای تولید بیوسورفاکtantant	۲۳۷
۱۱-۱۴- تأثیر بیوسورفاکtantantها	۲۳۸
۱۱-۱۵- تأثیر سورفاکtantant‌های شیمیایی	۲۳۹
۱۱-۱۶- بهینه‌سازی شرایط محیطی	۲۴۰
۱۱-۱۷- بهینه‌سازی فاکتورهای تغذیه‌ای	۲۴۱

فصل ۱۲: مطالعات امکان‌سنجدی و دستورالعمل اصلاح میکروبی خاک آلوده به فلز.....	۲۴۳
۱۲- مقدمه.....	۲۴۴
۱۲-۱- پاکسازی زیستی فلزات سنگین موجود در خاک‌های آلوده.....	۲۴۴
۱۲-۲- دستورالعمل A: نشت فلز بوسیله میکرووارگانیسم‌های بومی.....	۲۴۵
۱۲-۳- دستورالعمل B: نشت فلزات بوسیله تشدید زیستی.....	۲۴۶
۱۲-۴- مطالعات امکان‌سنجدی برای گیاه پالایی خاک آلوده به فلز.....	۲۴۷
۱۲-۵- گیاه پالایی.....	۲۴۷
۱۲-۶- مطالعات تصفیه پذیری.....	۲۴۸
۱۲-۷- مشخصه یابی سایت.....	۲۴۸
۱۲-۸- اجرای مطالعه تصفیه پذیری.....	۲۴۹
۱۲-۹- دستورالعمل‌های نمونه‌برداری و آنالیتیکی.....	۲۵۰
۱۲-۱۰- کاربرد در مقیاس صنعتی.....	۲۵۲
۱۲-۱۱- پتانسیل گیاه تثبیتی برای خاک‌های بشدت آلوده با سرب، کادمیوم و روی.....	۲۵۶
۱۲-۱۲- ارزیابی آلینده‌های سایت.....	۲۵۶
۱۲-۱۳- کاربرد در مقیاس صنعتی.....	۲۵۸
۱۲-۱۴- کاربرد تکنولوژی.....	۲۵۹
منابع.....	۲۶۱

فهرست جداول

صفحه

عنوان

جدول ۱-۲- سهم انتشار فلزات سنگین از نیروگاههای زغال‌سنگ در آلمان غربی.....	۵۹
جدول ۲-۲- مجموع تولید گازهای گلخانه‌ای سالانه توسط وسایل نقلیه.....	۶۱
جدول ۳-۲- پسماندهای شهری تولیدی در فرانسه و ترکیه در سال ۱۹۹۳ (OECD).....	۶۲
جدول ۴-۲- حداکثر غلظت مجاز فلزات سنگین در خاک اصلاح شده لجن فاضلاب.....	۶۲
جدول ۵-۲- ارزیابی خطر آلودگی برای سایت‌های نظامی متروکه در برلین.....	۷۲
جدول ۱-۳- تفاوت بین عناصر اصلی دستورالعمل لجن فاضلاب (۸۶/۲۷۸/EEC) و سومین پیش‌نویس سند کاری لجن اتحادیه اروپا (۲۰۰۰).	۹۳
جدول ۱-۴- فناوری‌های متداول پاکسازی.....	۹۸
جدول ۲-۴- حالت‌های مختلف عملیاتی با تکنیک‌های مربوط به اصلاح آن‌ها.....	۹۹
جدول ۱-۶- کینتیک‌ها و ثابت‌های سرعت تجزیه بیولوژیکی در تصفیه‌خانه‌های فاضلاب	۱۲۶
جدول ۱-۸- روش‌های تشخیص مولکولی.....	۱۶۷
جدول ۱-۹- فهرست قارچ‌های مورد استفاده جهت پاکسازی فلزات سنگین از طریق جذب و فیلتراسیون زیستی.....	۱۸۶
جدول ۱-۱۰- ترکیب میکروبی پهن گاو و شماره ثبت بانک ژن آن‌ها.....	۱۹۳
جدول ۲-۱۰- خصوصیات فیزیکوشیمیایی دوغاب فعال پهن گاو.....	۲۰۵
جدول ۳-۱۰- شمارش زنده (CFU/mL) طی تجزیه فنول با سودوموناس پوتیدا IFO 14671	۲۱۱
جدول ۴-۱۰- کنسرسیوم میکروبی شناسایی شده از خاک ریزوسفری اصلاح شده.....	۲۱۵
جدول ۵-۱۰- درصد نابودی کلروپیریفوس در خاک تلخیح شده و نشده با گذشت زمان.....	۲۱۸
جدول ۱-۱۱- منابع مهم نوترینت برای مطالعات تصفیه پذیری زیستی با امکان‌سنگی	۲۴۱

فهرست تصاویر

صفحه

عنوان

شکل ۱-۱- ارتباط بین تعداد میکروارگانیسم ها در خاک و عمق.....	۲۷
شکل ۲-۱- ارتباط بین رطوبت خاک و تعداد قارچ ها.....	۲۷
شکل ۳-۱- چرخه کربن.....	۳۲
شکل ۴-۱- چرخه نیتروژن در خاک.....	۳۵
شکل ۴-۲- آفتکش های ارگانوفسفره (a=TEPP, b=Sarin, c=Choline).....	۵۱
شکل ۴-۳- اعضای خانواده آفتکش های ارگانولرین.....	۵۲
شکل ۴-۴- ساختار کلی حشره کش های کاربامات.....	۵۳
شکل ۴-۵- زیر گروه حشره کش های کاربامات.....	۵۴
شکل ۴-۶- ساختار نیکوتین.....	۵۵
شکل ۴-۷- TCDD-۸،۷،۳،۲ (پلی کلرو دی بنزو پارا دیوکسین).....	۶۳
شکل ۴-۸- تترا کلرو دی بنزو فوران.....	۶۳
شکل ۴-۹- دو ماده اصلی عامل نارنجی.....	۶۶
شکل ۴-۱۰- شماتیک فرآیند استخراج بخار از خاک.....	۱۰۳
شکل ۴-۱۱- شماتیک مراحل مختلف شستشوی خاک.....	۱۰۴
شکل ۴-۱۲- شماتیک یک سیستم دفع حرارتی.....	۱۰۶
شکل ۴-۱۳- فضاهای کوچک بیهوایی در تجمع ذرات خاک. خطوط کنتور نشاندهنده درصد غلظت اکسیژن.....	۱۱۱
شکل ۴-۱۴- تغییرات در مشخصات خاک با عمق در پروفایل خاک (عمق بر حسب فوت).....	۱۱۱
شکل ۴-۱۵- وابستگی ترکیبات علف کش به مواد آلی موجود در خاک.....	۱۱۴
شکل ۴-۱۶- دیاگرام ارتباط فیزیکی میکروارگانیسم ها با ساختمان خاک محتوى مواد آلی.....	۱۱۶
شکل ۴-۱۷- مکانیسم تجزیه ترکیب ۳-کلرو بنزووات توسط باکتری سودوموناس B_{13}	۱۱۹
شکل ۴-۱۸- فرایند متوالی بیهوایی- هوایی جهت تصفیه فاضلاب.....	۱۳۱
شکل ۴-۱۹- سیستم تصفیه راکتور دوغابه.....	۱۳۹
شکل ۴-۲۰- استفاده از روش لندرمارینگ (تصفیه زمینی) جهت تصفیه خاک های آلوده.....	۱۴۴
شکل ۴-۲۱- توده ساکن هوادهی شده به منظور اصلاح زیستی خارج از محل ترکیبات نفتی.....	۱۴۵
شکل ۴-۲۲- یک سیستم تهويه زیستی متداول جهت تصفیه آلاینده های زیر سطحی با استفاده از اکسیژن	
بعنوان الکترون گیرنده نهايی	۱۴۶

شکل ۷-۱- شمای ساختار یک مولکول فعال سطحی یا بیوسورفاکتانت.....	۱۵۲
شکل ۷-۲- طبیه‌بندی مواد فعال سطحی بر اساس ترکیب سر آن‌ها: غیر یونی، آنیونی، کاتیونی و آمفوتری.....	۱۵۳
شکل ۷-۳- تغییرات خواص فیزیکی محلول سدیم دو دسیل سولفات با غلظت سورفاکتانت.....	۱۵۴
شکل ۷-۴- شمای یک میسل.....	۱۵۵
شکل ۷-۵- نمایی از تعادل مونومرهای ماده فعال سطحی با میسل در محلول ماده فعال سطحی....	۱۵۶
شکل ۷-۶- منحنی تغییرات هدایت الکتریکی، کدورت سنجی و کشش سطحی بر حسب غلظت ماده فعال سطحی.....	۱۵۸
شکل ۷-۱- مسیرهای کاتابولیسم میکروبی	۱۶۳
شکل ۷-۲- نمونه‌ای از متabolیسم ترکیبات آروماتیک توسط کاته کول و پروتوکاته کوات.....	۱۶۴
شکل ۷-۳- یک سیستم بیولوژیکی lux	۱۶۵
شکل ۷-۱۰- بیوراکتور با تصفیه سطحی خاک.....	۱۹۲
شکل ۷-۱۰- غلظت محصولات میانی یافت شده در طول اصلاح زیستی خاک آلوده به کلروپیریفوس.....	۱۹۴
شکل ۷-۱۰- غلظت محصولات میانی یافت شده در طول اصلاح زیستی خاک آلوده به سیپرمترین.....	۱۹۵
شکل ۷-۱۰- غلظت محصولات میانی یافت شده در طول اصلاح زیستی خاک آلوده به فنوارات.....	۱۹۶
شکل ۷-۱۰- غلظت محصولات میانی یافت شده در طول اصلاح زیستی خاک آلوده به TBE.....	۱۹۷
شکل ۷-۱۰- راکتور بیولوژیکی متوالی در آزمایشگاه.....	۱۹۸
شکل ۷-۱۰- اصلاح زیستی کلروپیریفوس در راکتور بیولوژیکی متوالی	۲۰۰
شکل ۷-۱۰- اصلاح زیستی کلروپیریفوس در آزمایشات خاک: A= کلروپیریفوس، B=TCP.....	۲۰۲
شکل ۷-۱۰- دیاگرام بیوراکتور (بیوراکتور جزء بندی تک فازی و دو فازی).....	۲۰۴
شکل ۷-۱۰- الگوی تجزیه فنول با زمان در SPB بوسیله کنسرسیوم میکروبی پهن گاو.....	۲۰۶
شکل ۷-۱۱- تغییرات اکسیژن مورد نیاز شیمیایی (COD) طی اصلاح زیستی فنول بوسیله کنسرسیوم پهن گاو در SPB	۲۰۷
شکل ۷-۱۲- تغییرات اکسیژن مورد نیاز بیولوژیکی (BOD) طی اصلاح زیستی فنول بوسیله کنسرسیوم پهن	۲۰۷
شکل ۷-۱۳- تغییرات غلظت فنول در فاز آلی طی اصلاح زیستی فنول بوسیله کنسرسیوم پهن گاو در TPPB	۲۰۸
شکل ۷-۱۴- تغییرات غلظت فنول در فاز محلول طی اصلاح زیستی فنول بوسیله کنسرسیوم پهن گاو در TPPB	۲۰۸

شکل ۱۰-۱۵-۱۰- تعداد کلنی‌های تشکیل شده ($CFU/mL \times 10^5$) طی اصلاح زیستی فنول بوسیله کنسرسیوم پهن گاو در TPPB ۲۰۹
شکل ۱۶-۱۰- درخت فیلوزنیک و ارتباط ژنتیکی باکتری ایزوله شده از کنسرسیوم میکروبی پهن گاو ۲۱۰
شکل ۱۷-۱۰- تغییرات غلظت فنول طی اصلاح زیستی بوسیله سودوموناس پوتیدا IFO 14671 .. شکل ۱۸-۱۰- تغییرات دانسیته نوری (OD) کشت باکتری طی اصلاح زیستی فنول با سودوموناس پوتیدا IFO 14671 ۲۱۱
شکل ۱۹-۱۰- واحد اصلاح زیستی اکولوژیکی ۲۱۲
شکل ۲۰-۱۰- تجزیه کلروپیریفوس در خاک (اصلاح زیستی ریزوسفری) ۲۱۴
شکل ۲۱-۱۰- طیف Mass کلروپیریفوس و متابولیت آن TCP ۲۱۵
شکل ۲۲-۱۰- درخت فیلوزنیک نشان‌دهنده ارتباطات ژنتیکی باکتری ایزوله شده از خاک ریزوسفری گیاه پالایی شده ۲۱۶
شکل ۲۳-۱۰- تجزیه کلروپیریفوس در خاک تلقیح شده ۲۱۷
شکل ۲۴-۱۰- بیوراکتور متوالی بر پایه نانوتکنولوژی ۲۲۰
شکل ۱۱-۱- مراحل متوالی برنامه‌ریزی و اجرای مطالعات امکان‌سنجی ۲۲۵
شکل ۱۱-۲- تخمیر کننده سیکلونی بکار رفته برای نگهداری میکرووارگانیسم‌های تجزیه کننده ۲۲۷
شکل ۱۲-۱- فرایند گیاه پالایی القایی ۲۴۸